

TILASTOKATSAUS VUOSIEN 2015 ja 2016 STN-OHJELMAHAUISTA

Strategisen tutkimuksen neuvoston tehtävänä on rahoittaa yhteiskunnallisesti merkittävää ja vaikuttavaa korkeatasoista tiedettä. Tutkimuksen avulla etsitään konkreettisia ratkaisuja suuriin ja monitieteistä otetta vaativiin haasteisiin. Yhteistyö tiedontuottajien ja -hyödyntäjien välillä koko hankkeen ajan on tärkeää. Vuosien 2015 ja 2016 hauissa rahoitetut hankkeet ovat löytäneet neuvoston tavoitteet hyvin. Yhdessä konsortiossa työskentelee laajimmillaan tutkijoita kymmenestä eri suorituspaikasta. Useat konsortiot ylittävät yhteiskuntatieteiden, tekniikan tutkimuksen, lääke- ja terveystieteiden sekä ympäristötieteiden rajat. Hankkeiden johtotehtävissä naisten osuus on 2016 aloittavissa hankkeissa kasvanut edellistä vuotta korkeammalle tasolle.

Strategisen tutkimuksen ohjelmahauissa hakemukset käsitellään arviointipaneeleissa, joissa tarkastellaan yhteiskunnallista relevanssia ja vaikuttavuutta, ohjelmaan sopivuutta ja tieteellistä tasoa. Lausunnot toimivat yhdessä ohjelmallisuuden toteutuksen kanssa neuvoston päätöksenteon perustana. Neuvosto seuraa myös sekä strategisen tutkimuksen rahoitusmuodon että koko suomalaisen tutkimusyhteisön kehittymistä tukevien tiedepoliittisten tavoitteiden toteutumista, kuten avaamiensa hakujen hakemusmääriä ja myöntöprosentteja, sukupuolten välistä tasa-arvoa, laajempien ja luovien tutkimuskokonaisuuksien toteutumista sekä monitieteisyyden ja tieteidenvälisyyden edistymistä.

Vuoden 2016 ohjelmahauissa vastaanotettiin kaikkiaan 152 konsortiohakemusta, jotka sisälsivät yhteensä 794 osahanketta. Niistä neuvosto päätti 13.6.2016 rahoittaa yhteensä 50,2 miljoonalla eurolla 14 konsortiota, jotka koostuvat yhteensä 82 osahankkeesta. Myöntöprosentti on konsortioiden määrässä laskettuna 9,2 ja osahanketasolla 10,3 %. Hakemusmäärä on kasvanut neuvoston keväällä 2015 avatuista ensimmäisistä ohjelmahauista. Kun rahoitettujen konsortioiden määrä on hieman pienentynyt, myöntöprosentti on laskenut jonkin verran. Osahanketason korkeampi myöntöprosentti osoittaa neuvoston valinneen ohjelmiin keskimäärin suurempia konsortioita, mikä tukee laajempien tutkimuskokonaisuuksien toteuttamista.

Aiehakemuksissa konsortioiden johtajista 40 % ja osahankkeiden johtajista 41 % oli naisia. Ohjelmiin valituissa konsortioissa sekä osahankkeissa kumpikin osuus on noussut 43 %:iin. Naisten osuus konsortioiden johtotehtävissä on korkeampi verrattuna vuoden 2015 ohjelmiin valittuihin konsortioihin. Ohjelmien väliset erot ovat kuitenkin suuria.

Vuoden 2016 ohjelmahauissa osahankehakemuksia jätettiin yhteensä 137 eri suorituspaikasta. Hakuetojen mukaisesti kussakin hakemuksessa piti olla tutkijoita vähintään kahdesta eri organisaatiosta. Käsiteltyjen hakemusten suorituspaikkoina toimi niin kotimaisia kuin ulkomaisiakin yliopistoja ja tutkimuslaitoksia, ammattikorkeakouluja, tutkimus- ja vuorovaikutustoimintaa harjoittavia viranomaisia, seuroja ja yrityksiä. Neuvoston vuonna 2016 myöntämä rahoitus jakaantui 31 eri suorituspaikkaan eli 23 %:lle aiehakemuksissa mukana olleista suorituspaikoista. Vuoden 2015 ja 2016 rahoituspäätöksillä on tuettu tutkimusryhmiä 60 eri suorituspaikassa.

Yhdessä konsortiossa työskentelee laajimmillaan tutkijoita kymmenestä eri suorituspaikasta. Varsinaista myöntöprosenttia korkeampi luku osoittaa rahoituksen tukevan laajojen ja monipuolisten tutkimuskokonaisuuden tukemista. Vuoden 2016 hauissa rahoitettujen osahankkeiden suorituspaikoista 55 % on suomalaisia yliopistoja, 27 % tutkimuslaitoksia ja 18 % muita suorituspaikkoja. Kahden jälkimmäisen ryhmän suhteellisen osuuden kasvaminen aiehakemuksista rahoitettuihin konsortioihin osoittaa myös monimuotoisuuden painottumista päätöksissä. Lisäksi rahoitetut konsortiot työskentelevät

erilaisten konsortiokokonaisuuden monimuotoisuutta ja luovuutta tukevien yhteistyökumppanien kanssa.

Hakuehtojen mukaisesti kaikki 2016 ohjelmahakuihin aiehakuvaiheessa vastaanotetut 152 hakemusta sisälsivät kukin tutkimusryhmiä vähintään kolmelta eri tieteenalalta. Aiehakemuksissa mainittiin yhteensä 62 Akatemian tieteenalaluokittelun 64 tutkimusalasta, ja varsinaiseen hakuun kutsuissa hakemuksissa niitä mainittiin vielä 44. Neuvoston ohjelmiin valitsemassa hankkeissa tutkimusaloja on mainittu lopulta 21, joten jopa 34 % alun perin mainituista tieteenaloista on saanut rahoitusta kyseisissä ohjelmahauissa. Kaikki rahoitetut konsortiot esittävät työnsä levittäytyvän vähintään neljän eri tutkimusalan piiriin. Useimmat konsortioista osoittavat tieteidenvälisyytensä irrottautuvan läheisten ja keskinäiseen yhteistyöhön tottuneiden tieteenalojen raameista tavoitellen tiivistä luonnontieteiden, yhteiskuntatieteiden, humanistisen tutkimuksen, lääketieteen tai ympäristötieteiden keskinäistä työskentelyä.